

Türkiye ve Su Sorunları

Doç. Dr. M. Borge Ergönül

Türkiye'deki su kaynakları üzerinde, "sürdürülebilir olmayan" su kullanımı ile ilgili tasarım ve uygulamalar, altyapı yetersizliği gibi sorunlar su kaynakları üzerinde çeşitli sıkıntılar doğurur. Bu sorunlar arasında öne çıkanlar şunlardır:

Doç. Dr. M. Borgia Ergönül

1. Sürdürülebilir olmayan su altyapı projeleri (hidroelektrik santraller, barajlar, havzalar arası su transferi), mevzuata aykırı uygulamalar.

2. Tarımsal su kullanımı (verimsiz sulama yöntemleri, yeraltı sularının bilinçsiz kullanılması)

3. Kirlilik: Türkiye'deki 3.225 belediyeden sadece 296'sının atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Kirlenen su kaynakları yalnız insan ve çevre sağlığını, biyolojik çeşitliliği değil aynı zamanda geçim kaynakları suya bağlı olan çok sayıda insanı da doğrudan etkilemektedir.

Doç. Dr. M. Borgia Ergönül

4. İçme/Kullanma suyu temini ve dağıtımı (**israf**)

5. Küresel iklim değişikliği: Örneğin Akdeniz Bölgesinde son 25 yıl içinde yağışların %20 oranında azaldığı saptanmıştır.

6. Madencilik, büyük inşaatlar (bol miktarda suyun kullanılamaz hale getirilmesi)

Doç. Dr. M. Borge Ergönül

Kurum/Kuruluşlar	Sorumluluklar
Dışişleri Bakanlığı	Sınıraşan ve sınır oluşturan sular, uluslararası sözleşmeler
Kalkınma Bakanlığı	Yatırım ve kalkınma planları, su ile ilgili istatistiklerin üretilmesi
Orman ve Su İşleri Bakanlığı	Su kaynakları yönetimi, politika belirleme, su yönetiminin ulusal ve uluslararası düzeyde koordinasyonu, havza yönetim planlarının hazırlanması, yeraltı ve yüzeysel suların kalitesinin izlenmesi, sektörel su tahsisi, içme, sulama ve kullanma suyu getirme ve atıksu arıtma tesisleri proje, ihale ve yapım işleri, finansman, Ulusal Su Bilgi Sistemi'nin oluşturulması
Sulama Birlikleri ve Kooperatifleri	Sorumlulukları altındaki tesislerin işletme, bakım ve yönetimi
Araştırma Kuruluşları (Üniversiteler, TÜBİTAK, Su Enstitüleri, STK'lar)	Su ile ilgili araştırma yapmak ve veri üretmek

Doç. Dr. M. Borge Ergönül

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Çevre mevzuatının uygulanması ve uygulamaların denetimi , deşarj izni, denetleme, yaptırım, izleme (kısmen), ÇED, finansman, arıtma tesisi onayı.
Sağlık Bakanlığı	İçme ve kullanma suyu, atıksu arıtma tesisi proje, ihale ve yapım işleri, finansman, Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri politikasının tespiti
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	İçme suyu ve yüzme suyu kalitesinin izlenmesi, çevre ve halk sağlığı ile ilgili tedbirlerin alınması ve aldırılması, içilecek ve kullanılacak nitelikte su temini, lağım ve mecrâ tesisatı ile ilgili sağlık düzenlemelerinin yapılması ve denetlenmesi
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Tarımda suyun etkin ve verimli kullanımının sağlanması, içsuların çeşitli maksatlarla (içmesuyu, sulama, enerji) kullanımı durumunda su ürünlerinin korunması için tedbirlerin alınması, sularda tarımsal kaynaklı kirliliğin izlenmesi, yaptırımlar, desteklemeler
İçişleri Bakanlığı (İl Özel İdaresi ve Köylere Hizmet Çıkarma Birlikleri)	Belediye sınırları dışındaki yerleşimlerin içme suyu, sulama, kanalizasyon ve atıksu arıtma hizmetlerinin verilmesi
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Standartlar, teknolojiler, OSB 'ler
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Enerji yatırımları ve maden işleri
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Turistik bölgelerde içme suyu temini, kentsel atıksu ve atık bertarafı hizmetleri
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Limanlar, barınaklar ve bunlarla ilgili teçhizat ve tesislerin, kıyı koruma yapıları, kıyı yapı ve tesislerinden, her türlü kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, özel idareler, tüzel ve gerçek kişilerce yaptırılacak olanların, proje ve şartnamelerinin incelenip tasdik edilmesi
Büyükşehir Belediyeleri ve diğer belediyeler	Kentsel alanlarda içme suyu, yağmur suyu ve atıksu sistemlerinin planlanması, inşa edilmesi ve işletilmesi

7. Türkiye'de su ile ilgili diğer bir sıkıntı da su üzerinde resmi/ idari/ operasyonel görevi olan birçok kurum olmasıdır. Bu kurumlar arasında bürokratik işlemlerin yavaş ilerleyişi süreç üzerinde olumsuz etkiler göstermektedir.

Doç. Dr. M. Barga Ergönül

Türkiye'deki Akarsu Havzaları ve Havza Bazında Su Sıkıntısı

Türkiye'de 25 akarsu havzası bulunmaktadır ve su ile ilgili havzaya spesifik sorunlar da yaşanmaktadır. Örneğin Büyük Menderes ve Ergene Havzalarında esas problem kirlilik olmasına karşın yarı kurak iklime sahip Konya Kapalı Havzası'nda aşırı tarımsal su kullanımı ve buna bağlı olarak gözlenen su kıtlığıdır.

Doç. Dr. M. Borge Ergönül

Tablo 2: Nehir Havzalarına Göre Yıllık Ortalama Su Potansiyeli

Nehir Havzası	Yağış alanı		Yıllık ortalama akış	
	(km ²)	(%)	(km ³)	(%)
(01) Meriç-Ergene Havzası	14.560	1,9	1,33	0,7
(02) Marmara Havzası	24.100	3,1	8,33	4,5
(03) Susurluk Havzası	22.399	2,9	5,43	2,9
(04) Kuzey Ege Havzası	10.003	1,3	2,09	1,1
(05) Gediz Havzası	18.000	2,3	1,95	1,1
(06) Küçük Menderes Havzası	6.907	0,9	1,19	0,6
(07) Büyük Menderes Havzası	24.976	3,2	3,03	1,6
(08) Batı Akdeniz Havzası	20.953	2,7	8,93	4,8
(09) Antalya Havzası	19.577	2,5	11,06	5,9
(10) Burdur Gölü Havzası	6.374	0,8	0,50	0,3
(11) Akarçay Havzası	7.605	1,0	0,49	0,3
(12) Sakarya Havzası	58.160	7,5	6,40	3,4
(13) Batı Karadeniz Havzası	29.598	3,8	9,93	5,3
(14) Yeşilırmak Havzası	36.114	4,6	5,50	3,1
(15) Kızılırmak Havzası	78.180	10,0	6,48	3,5
(16) Konya Kapalı Havzası	53.850	6,9	4,52	2,4
(17) Doğu Akdeniz Havzası	22.048	2,8	11,07	6,0
(18) Seyhan Havzası	20.450	2,6	8,01	4,3
(19) Asi Havzası	7.796	1,0	1,17	0,6
(20) Ceyhan Havzası	21.982	2,8	7,18	3,9
(21) Fırat-Dicle Havzası	184.918	23,7	52,94	28,5
(22) Doğu Karadeniz Havzası	24.077	3,1	14,90	8,0
(23) Çoruh Havzası	19.872	2,6	6,30	3,4
(24) Aras Havzası	27.548	3,5	4,63	2,5
(25) Van Gölü Havzası	19.405	2,5	2,39	1,3
TOPLAM	779.452	100,0	186,05	100,0

Doç. Dr. M. Borgia Ergönül